

Цимбалюк І. О. Податкова політика у сфері фінансування об'єднаних територіальних громад / І. О. Цимбалюк, О. В. Кульчицька // Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Умань, 19 черв. 2018 р.). – Умань, 2018 р. – С. 174-176.

Цимбалюк Ірина Олександрівна

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк*

Кульчицька Олена Володимирівна

*студентка кафедри фінансів, банківської справи і страхування
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк*

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ФІНАНСУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У 2015 році Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», відповідно до якого територіальна громада – це спільнота людей, що об'єдналися на основі спільних інтересів, місця проживання, господарської діяльності та інше [1]. Громада сама є ініціатором перетворень, повинна реагувати на зміни в навколишньому середовищі та спрямовувати свою діяльність на вирішення проблем місцевого рівня. Задля успішного виконання обов'язків, що покладаються та створені територіальні громади, необхідними є забезпечення достатнього їх фінансування. Основним джерелом надходжень до бюджетів різного рівня залишаються податки, що зумовлює важливу роль у цьому процесі відповідним чином сформована податкова політика держави.

До 1 січня 2015 року місцеві бюджети повністю залежали від Державного бюджету, але завдяки ухваленню законів та змін до Бюджетного і Податкового кодексів України, на громади перейшла більшість зобов'язань і було чітко встановлено джерела надходження до бюджетів громад. У переломний період 2014 рік було ухвалено такі закони: Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи»; Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад»; Закон України «Про внесення змін до

Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин».

На сьогодні, згідно останніх змін до Бюджетного та Податкового кодексів, структуру доходів бюджету об'єднаних територіальних громад формують:

1. податки, зокрема 60 % податку на доходи фізичних осіб; 25 % екологічного податку; 5 % акцизного податку з реалізації підакцизних товарів; 100 % єдиного податку; 100 % податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності; 100 % податку на майно.

2. збори та інші платежі, а саме: державне мито; туристичний збір; збір за місця для паркування транспортних засобів; плата за ліцензії та сертифікати на певні види господарської діяльності; плата за надання адміністративних послуг, адміністративні штрафи та штрафні санкції; надходження від орендної плати за користуванням майном, що перебуває в комунальній власності; рентна плата в частині плати за користування надрами, за спеціальне використання води та водних об'єктів, лісових ресурсів; 75 % коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва; 50 % грошових стягнень за шкоду заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської діяльності; 55 % коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них та ін.

Згідно даних Державної казначейської служби України, у 2016 році податкові надходження до місцевих бюджетів становили 146 902 млн. грн, а у 2017 році – 201 005 млн. грн. [2]. Тобто надходження до місцевих бюджетів за рік зросли на 36,8 %. Разом з тим, згідно даних Міністерства фінансів України рівень інфляції у 2017 році становив 13,7 % [3], тобто реальний обсяг податкових надходжень зріс на 23,1 %. Можна зробити висновки, що зміни податкової та бюджетної політики в контексті адміністративно-територіальної реформи в Україні зумовили збільшення зобов'язань місцевих громад, однак не забезпечили умов для їх виконання зростанням реальних фінансових надходжень до місцевих бюджетів. Незважаючи на збільшення обсягів податкових надходжень, місцева влада не володіє достатньою кількістю ресурсів для виконання покладених на неї обов'язків.

У 2017 році частка податкових надходжень в доходах місцевих бюджетів

становила 91,9 %, при цьому 60,6 % становив податок на доходи фізичних осіб. Варто зазначити, що частка доходів могла б бути ще вищою, але проблемою залишається приховування заробітних плат. Також проблемою є те, що податок справляється за місцем походження доходу, а не за місцем проживання.

Перспективним джерелом надходження до місцевих бюджетів є порівняно новий для вітчизняної податкової системи податок на майно, який у своїй структурі об'єднує оподаткування землі, нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки та елітних авто. Даний податок є різновидом податку на розкіш і метою його запровадження, поряд із виконанням фіскальної функції, було посилення соціальної ролі оподаткування та вирівнювання доходів різних верств населення. Однак, у тій формі, в якій цей податок існує на сьогодні він не виконує поставлених цілей, оскільки наявні суттєві проблеми щодо забезпечення його сплати [4].

Отже, в Україні політика децентралізації набуває популярності, але потребує суттєвого доопрацювання. Держава передає повноваження місцевим органам самоврядування, при цьому доходи громад суттєво не збільшуються. Основними напрямками зростання податкових надходжень має стати розширення бази оподаткування місцевих податків шляхом збільшення обсягів виробництва, підвищення рівня прибутковості підприємств, підвищення рівня добробуту населення та дотримання податкової дисципліни платниками податків.

Список використаних джерел

1. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 №157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
2. Ціна держави : Інтернет-портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cost.ua/budget/revenue/>
3. Мінфін : Інтернет-портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/economy/index/inflation/>
4. Цимбалюк І. О. Система місцевого оподаткування України у сучасних умовах / І. О. Цимбалюк / Система місцевих платежів в Україні: теорія, історія, перспективи: кол. монограф.; за заг. ред. М.І. Карліна, І.О.Цимбалюк. – Луцьк: Вежа-Друк, 2016. – 220 с.